

Underlag för direktupphandling

Inledning

Bokföringsnämnden, BFN, har för avsikt att genomföra en direktupphandling av konsulttjänst. Konsultuppdraget innebär att göra en kartläggning av behovet av vägledande allmänna råd eller annan vägledning avseende hur innehav av s.k. kryptotillgångar bör redovisas enligt god redovisningssed. Kartläggningen ska återspeglas till BFN i en skriftlig rapport.

Konsultuppdragets omfattning preciseras nedan.

Bakgrund

BFN:s normgivning innehåller inga specifika regler som tar sikte på redovisning av s.k. kryptotillgångar. Det finns ingen allmänt accepterad definition av kryptotillgångar. EU kommissionen definierar kryptotillgångar i sin konsultation om kryptoramverk som ”en digital tillgång som kan vara beroende av kryptografi och finns på en distribuerad databas”. I MiCA-förordningen¹ används definitionen: ”en digital återgivning av värde eller rättigheter som kan överföras och lagras elektroniskt med hjälp av teknik för distribuerad liggare eller liknande teknik.” Riksbanken definierade kryptotillgångar i sin ekonomiska kommentar ”Är Bitcoin och andra kryptotillgångar pengar?” som ”digitala enheter som skapas och överförs mellan användare genom att kryptografiska beräkningar görs”.²

Bitcoin och liknande kryptotillgångar kallas ofta för kryptovaluta. Den krypteringsteknik som används för att skapa nya bitcoins gör att det inte finns någon central utgivare av dem. Bitcoin är därför inte en monetär fordran på någon. En bitcoins värde baseras alltså inte på någon fordran eller underliggande tillgång utan värdet bestäms enbart med hänsyn till utbud och efterfrågan hos användarna.

IFRS Interpretations Committee (kommittén) har publicerat ett agendabeslut om hur ett företag som tillämpar IFRS ska tillämpa befintliga IFRS-standarder på sina innehav av kryptovalutor. Kommittén fann att ett innehav av kryptovaluta uppfyller definition av en immateriell tillgång enligt IAS 38 Immateriella tillgångar när den kan skiljas från innehavaren och säljas eller överlåtas individuellt, och det inte är en monetär tillgång. Kommittén drog slutsatsen att innehav av kryptovalutor ska redovisas enligt IAS 38, eller, om de innehas för försäljning i den ordinarie verksamheten, att IAS 2 Varulager ska tillämpas.

Högsta Förvaltningsdomstolen har i HFD 2018 ref. 72 prövat frågan om till vilket

---

¹ Europeiska rådet enades om gemensam ståndpunkt om förordningen om marknader för kryptotillgångar (MiCA) den 24 november 2021. <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/11/24/digital-finance-package-council-reaches-agreement-on-mica-and-dora/>

² <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/ekonomiska-kommentarer/svenska/2018/ar-bitcoin-och-andra-kryptotillgangar-pengar.pdf>

tillgångsslag bitcoin ska hänföras vid beskattningen. HFD fann att bitcoin inte är en sådan tillgång som särskilt nämns i definitionen av delägarrätter i 48 kap. 2 § IL. Bitcoin kunde inte heller anses vara en tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt som en aktie eller annan tillgång som räknas upp i paragrafen. Bitcoin omfattas således inte av bestämmelserna om avyttring av delägarrätter i 48 kap. IL. HFD ansåg inte heller att bitcoin kan utgöra en utländsk valuta i den mening som avses i 48 kap. 4 § andra stycket IL, eftersom den saknar utgivare och inte utgör ett lagligt betalningsmedel i någon stat.

ÅRL och BFN:s normgivning

BFN får ibland frågor om hur innehav av bitcoin och liknande kryptotillgångar ska redovisas. BFN har emellertid inte uttalat sig i den specifika frågeställningen. Följande kan dock noteras.

Årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL, utgår från att företagets tillgångar ska delas upp i två kategorier, omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Enligt 4 kap. 1 § ÅRL förstås med anläggningstillgång, tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Med omsättningstillgång förstås annan tillgång.

Balansräkningen ska upprättas enligt den uppställningsform som anges i bilaga 1 till ÅRL. Kryptotillgångar som klassificeras som omsättningstillgångar ska tas upp till det värde som följer av 4 kap. 9 § ÅRL. Är de avsedda att säljas i den löpande verksamheten redovisas de under rubriken Varulager m.m. Är de inte varulager kan de redovisas under rubriken Kortfristiga placeringar, Övriga kortfristiga placeringar.

Anläggningstillgångar ska enligt uppställningsformen i bilaga 1 redovisas i balansräkningen under rubrikerna Immateriella anläggningstillgångar, Materiella anläggningstillgångar och Finansiella anläggningstillgångar. ÅRL innehåller ingen definition av begreppen immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar. Innebörden av begreppen anses framgå av den indelning som gäller för balansräkningen och behov av ytterligare gränsdragning som kan uppkomma ansågs vid ÅRL:s tillkomst kunna tillgodoses genom redovisningspraxis och kompletterande normgivning.

Enligt definitionen i Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1) om årsredovisning och koncernredovisning, K3, punkt 18.2 är en immateriell tillgång en icke-monetär tillgång utan fysisk form. Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag, K2, innehåller ingen definition av begreppet.

Enligt K3 punkt 17.2 krävs av en materiell anläggningstillgång att det är en fysisk tillgång. Någon motsvarande uttrycklig regel finns inte i K2, men det framgår av tabellerna i punkt 4.7 och 4.8 att med materiella anläggningstillgångar avses tillgångar som har fysisk form.

Frågan om begreppet finansiella instrument skulle definieras i lagtexten kom upp i prop. 2002/03:121 Redovisning och värdering av finansiella instrument. I propositionen konstateras att varken redovisningslagstiftningen eller EG:s redovisningsdirektiv innehåller någon sådan definition. Enligt lagstiftaren borde inte heller någon definition tas in i lagtexten (a. prop. s. 43). I stället överlämnades till normgivande organ att avgränsa begreppet närmare.

I K3 definieras finansiellt instrument i punkt 11.4 som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument hos en annan part. Avtalet behöver inte ha medfört någon betalning.

Finansiell tillgång definieras i punkt 11.5 i K3 som en tillgång i form av

- a) kontanter,
- b) en avtalsenlig rätt att erhålla kontanter eller en annan finansiell tillgång från en annan part,
- c) en avtalsenlig rätt att byta finansiella instrument med en annan part enligt villkor som kan komma att visa sig förmånliga, eller
- d) egetkapitalinstrument utgivna av ett annat företag.

K2 innehåller ingen definition av begreppet finansiella instrument.

Hur redovisas kryptotillgångar som är anläggningstillgång i företag som tillämpar K3?

Kryptotillgångar är inte av fysisk karaktär och kan därför inte klassificeras som materiell anläggningstillgång. Det innebär att en kryptotillgång måste klassificeras som antingen immateriell eller finansiell anläggningstillgång.

I Riksbankens ekonomiska kommentar (se ovan) diskuteras om kryptotillgångar kan klassificeras som pengar och slutsatsen är att det inte är möjligt. De främsta skälen för detta är att dessa tillgångar saknar officiell utgivare och för närvarande saknar förutsättningar att utgöra välfungerande betalningsmedel.

Den som äger en kryptotillgång har normalt inte en avtalsenlig rätt att erhålla kontanter eller en annan finansiell tillgång från en annan part och har inte heller en avtalsenlig rätt att byta finansiella instrument eller skuld med en annan part. Innehav av kryptotillgång ger normalt inte heller upphov till någon form fordran. Existerande kryptotillgångar uppfyller således normalt inte definitionen av finansiell tillgång enligt K3 och kan därför inte klassificeras som ett finansiellt instrument.³ I detta sammanhang bortses från finansiella instrument som använder kryptotillgångar som underliggande tillgång.

Kryptotillgång är således inte kontanter och inte heller något annat finansiellt instrument.

Kryptotillgångar karaktäriseras av att det är en digital tillgång som kan överföras från en part till en annan och att det är inte en monetär tillgång. Av de definitioner som är tillgängliga framstår det därför som att kryptotillgångar är en immateriell tillgång enligt definitionen i punkt 18.2.

En immateriell tillgång ske redovisas om den är identifierbar enligt förutsättningarna i punkt 18.3. En tillgång är identifierbar om den

---

³ Kryptotillgångar kan vara tillståndspliktiga och stå under FI:s tillsyn. Beroende på hur kryptotillgången är utformad kan den träffas av exempelvis lagen om elektroniska pengar eller lagen om handel med finansiella instrument. De allra flesta kryptotillgångar omfattas emellertid inte av dessa regler utan står utanför Finansinspektionens tillsyn. <https://www.fi.se/contentassets/5c49cce9660d44be860b5a9b70509c41/fi-tillsyn-21-finansiella-instrument-kryptotillgangar-ny.pdf>

a) är avskiljbar, dvs. det går att avskilja eller dela av den från företaget och sälja, överlåta, licensiera, hyra ut eller byta den, antingen enskilt eller tillsammans med tillhörande avtal, tillgång eller skuld, eller

b) uppkommer ur avtalsenliga eller andra juridiska rättigheter oavsett om dessa rättigheter är överlåtbara eller avskiljbara från företaget eller från andra rättigheter och förpliktelser.

Om kryptotillgången är avskiljbar på sätt som anges i punkten ska den därmed redovisas som immateriell tillgång enligt K3.

Hur redovisas kryptotillgångar som är anläggningstillgång om företaget tillämpar K2?

Kryptotillgångar är inte av fysisk karaktär och kan därför inte klassificeras som materiell anläggningstillgång. K2 innehåller ingen definition av begreppet finansiell tillgång eller finansiellt instrument. Regelverket innehåller inte heller någon definition av immateriell tillgång. Vid bedömningen av till vilket tillgångsslag kryptotillgångar ska hänföras är man därmed hänvisad till en tolkning av begreppen utifrån vilka tillgångar som ska redovisas under respektive begrepp enligt punkt 4.7 och 4.8 om uppställningsform för balansräkningen.

Måste avskrivning göras om kryptotillgångar redovisas som immateriella anläggningstillgångar?

En följdfråga som uppstår om kryptotillgångar redovisas som immateriella anläggningstillgångar är om avskrivningar på tillgången ska göras enligt bestämmelserna i 4 kap. 4 § första och andra styckena ÅRL. I bestämmelsen anges att anläggningstillgångar med begränsad nyttjandeperiod ska skrivas av systematiskt över denna period. Det kan ifrågasättas om bestämmelsen är tillämplig på kryptotillgångar.

Finansiella instrument skrivs inte av enligt reglerna i 4 kap. 4 § ÅRL. Något uttryckligt undantag från bestämmelsen finns emellertid inte för finansiella instrument, varken i ÅRL eller i BFN:s normgivning. Skälet för detta torde vara att ett finansiellt instrument inte har en begränsad nyttjandeperiod och de finansiella anläggningstillgångarnas egenskaper. Kryptotillgångar kan i detta sammanhang anses ha egenskaper likställda med finansiella instrument och nyttjandeperioden kan anses obegränsad.

Ändamålsenlighet

Det sätt som kryptotillgångar redovisas behöver återspegla tillgångens egenskaper. Ovan har gjorts en analys av hur de egenskaper kryptotillgångar har förhåller sig till befintliga redovisningsregler. En relevant fråga - givet att analysen är korrekt - är om den redovisning som följer av reglerna leder till en ändamålsenlig redovisning. Finns det skäl att reglera företeelsen på ett annat sätt och som leder till en mer rättvisande redovisning?

Konsultuppdraget

Konsultuppdraget innebär att ta fram en rapport om hur innehav av kryptotillgångar redovisas i företag som tillämpar årsredovisningslagen och BFN:s normgivning.

Rapporten ska, om det är aktuellt, redogöra för olika sätt att redovisa kryptotillgångar och vilka överväganden som ligger till grund för förekommande sätt att redovisa. Detta inbegriper såväl olika sätt att redovisa likartade transaktioner som redovisning av transaktioner med olika syften.

Tillämpas olika metoder för redovisningen av likartade transaktioner bör detta belysas i rapporten. Tillämpade metoder bör illustreras med exempel som belyser likheter och olikheter samt för och nackdelar.

Analysen ska identifiera om det finns behov av förtydliganden genom till exempel allmänna råd från BFN för att få en enhetlig och jämförbar redovisningspraxis. Rapporten ska även innehålla ett ställningstagande om på vilka områden som reglering bör finnas och vilken redovisning reglerna ska leda till.

Om det eller de mest lämpliga sätten att redovisa kryptotillgångar innebär att underliggande lagstiftning behöver ändras ska rapporten redogöra för vilka dessa är. Eventuella förslag ska vara möjliga att genomföra inom ramen för EU:s redovisningsdirektiv.

Analysen ska vara allsidig och beakta både upprättar- och användarperspektivet.

Arbetet med att ta fram rapporten ska vid behov stämmas av med BFN under uppdraget.

Rapporten kan komma att offentliggöras samt användas i BFN:s normgivningsarbete, t.ex. genom att bifoga rapporten till eventuellt kommande remissförslag.

Krav på leverantören och bedömningsgrunder

Vid tilldelning av konsultuppdraget kommer en bedömning att göras utifrån en kombination av ska-krav, bedömningsgrunder och pris.

Ska-krav – Kompetens och erfarenhet

Den eller de som ska genomföra konsultuppdraget ska ha

- fördjupad teoretisk kompetens och praktisk erfarenhet av reglerna i årsredovisningslagen och BFN:s normgivning om tillämpning av årsredovisningslagens bestämmelser
- kompetens, förståelse och praktisk erfarenhet av kryptotillgångars egenskaper och redovisning.

Bedömningsgrunder

Följande bedömningsgrunder kommer att tillämpas vid tilldelningen av uppdraget:

- Erfarenhet av normgivningsarbete
- Erfarenhet av att skriva rättsutredningar eller rapporter
- Yrkeserfarenhet som auktoriserad revisor respektive redovisningsspecialist

I processen ingår att BFN kan behöva träffa leverantören i syfte att kvalitetssäkra offerten.

Offertens innehåll

Offerten ska vara skriftlig, författad på svenska och vara utformad utifrån det som efterfrågas.

Leverantören ska i sin offert ange följande:

1. Leverantör
2. Organisationsnummer
3. Adress
4. Telefonnummer
5. Mejladress
6. Kontaktperson
7. Vem eller vilka hos leverantörens som kommer att utföra uppdraget
8. Prisuppgifter
9. När leverans av färdigställd rapport kan lämnas

Övriga villkor och fakturering

Leverantören ska ange ett fast pris för att utföra uppdraget. Fakturering av uppdraget görs när uppdraget är slutfört. Betalning ska ske senast 30 dagar efter fakturering.

Leverans av uppdraget

Leverans av rapporten ska ske senast 2022-05-31.

Kontroll av leverantörens tidigare uppdrag, referensuppdrag

Leverantören ska lämna referenser som visar att den eller de som kommer att utföra uppdraget har relevant erfarenhet.

Sista dag för inlämning av offert

Offerten skickas till stefan.parlhem@bfn.se senast 2022-01-31.

Meddelande om antagen offert

Samtliga leverantörer som lämnat en offert kommer att få skriftligt besked om de blivit utsedda att få leverera detta uppdrag eller inte.

Frågor och svar

Frågor ska skickas till stefan.parlhem@bfn.se och kommer att besvaras snarast möjligt till alla leverantörer.

Stefan Pärnhem
kanslichef